

Lp Piret Hartman
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
Lai tn 39 // Lai tn 41
15056 Tallinn
info@agri.ee

26.07.2024 nr 9-2/2024/606

Tallinna ning Tallinna lähiümbruse elektrivarustuse tagamise tarbeks uute 330 kV elektriõhuliinide ja uue 330 kV alajaama ehitamise tarbeks riigi eriplaneeringu algatamise taotlus.

Riigi põhivõrguettevõtte Elering AS (edaspidi Elering) arendab omaniku ootustele¹ vastavalt välisühendusi naaberriikidega. Kehtiv üleriigiline planeering „Eesti 2030+“ näeb muuhulgas ette Eesti energiavarustuse võimaluste avardamist, luues välisühendusi Läänemere piirkonna energiavõrkudega.²

28.06.2022 allkirjastasid Elering ja Soome põhivõrguettevõtja Fingrid Oyj ühiste kavatsuste protokoll, mille raames võtsid mõlemad ettevõtted mittedivid kohustused rajamaks Eesti ja Soome vahelise elektriühenduse EstLink 3 aastaks 2035. EstLink 3 mõjutab positiivselt Eesti ja Soome vahelist elektrienergia ülekandevõimet, parandab elektriturgude toimimist ning varustuskindlust. Planeeritud EstLink 3 merekaabel Eestist Soome oleks koguvõimsusega kuni 700 MW. Merekaabliühenduse soovitatav alguskoht on Aulepa, Lääne-Nigula vald.

Elering on avaldanud Eesti elektriülekandevõrgu arengukava 2024-2033³, kus on analüüsitud täiendavalt Tallinna piirkonna koormuse kasvu (peatükk 1.5.7.1). Olemasolev võrk Tallinnas ja Tallinna ümbruses ei ole suuteline üle kandma perspektiivseid võimsuseid. Seetõttu tuleb rajada piirkonda täiendav 330/110 kV alajaam, mis ühendataks 330 kV liinidega Kiisa ja Aruküla alajaamadega. Planeeritavate liinide ja alajaama rajamine on kavandatud aastatesse 2031-2033.

Eesti ja Soome vahelise elektriühenduse EstLink 3 rajamise eelduseks on võrgu tugevdamine ja täiendavate maismaa trassikoridoride planeerimine 330 kV pingega elektriõhuliinide ehitamiseks Tallinna lähedal ja ühe 330 kV alajaama ehitamine Ülemiste järve piirkonnas. Seega on rajatavat õhuliini vaja eelkõige Eesti ja Soome vahelise elektriühenduse EstLink 3 kui ka Tallinna piirkonna koormuse kasvu tõttu.

¹ Omaniku ootused Elering Aktsiaseltsile
<https://www.elering.ee/sites/default/files/2022-11/Omaniku%20ootused%20Elering%20AS.pdf>

² Üleriigilise planeeringu põhisuunad ja eesmärgid
<https://agri.ee/regionaalareng-planeeringud/ruumiline-planeerimine/uleriigiline-planeering#eesti-2030>

³ Elektriülekandevõrgu arengukava 2024-2033
<https://www.elering.ee/sites/default/files/public/elektre/elektris%C3%BCsteem/Eesti%20elektri%C3%BClekandev%C3%B5rgu%20arengukava%202024-2033.pdf>

Elering on analüüsinud erinevaid võimalikke maismaa trassikoridori asukohti ning jõudnud analüüsi tulemusena järeldusele, et sobivaim asukoht kahele 330 kV elektriõhuliinile on Saku, Rae, Kiili ja Raasiku valdade territooriumit läbiv Kiisa-Järveküla-Aruküla trassikoridor (vt Lisa 1).

Saku, Rae, Kiili ja Raasiku vallavalitsuste (edaspidi vallad) esindajad kohtusid 24.04.2024 ning vastavalt Rae valla kirjale nr 6-1/2398-1 (dokument lisatud taotlusele kaasa, vt Lisa 2) on vallad seisukohal, et 330 kV pingega elektriõhuliinide ehitamiseks Tallinna lähedal ja ühe 330 kV alajaama ehitamiseks sobilik planeerimisviis on riikliku eriplaneeringu (edaspidi REP) koostamine planeerimiseseaduse § 27 lg- te 1 ja 2 mõttes. PlanS § 27 lg 1 sätestab mh, et riigi eriplaneeringu eesmärk on sellise olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamine, mille asukoha valiku või toimimise vastu on suur riiklik või rahvusvaheline huvi. Riigi eriplaneering koostatakse eelkõige maakonnaüleste huvide väljendamiseks riigikaitse ja julgeoleku, energeetika, gaasi transpordi, jäätmemajanduse ning maavarade kaevandamise valdkonnas või eespool nimetatud huvide väljendamiseks avalikus veekogus ja majandusvööndis. Sama paragrahvi lõige 2 sätestab, et riigi eriplaneering tuleb mh koostada kõrgepingeliini alates pingest 110 kilovolti ning nende toimimiseks vajalike ehitiste püstitamiseks, kui ehitis vastab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimustele.

Antud juhul eeldab REP maismaa elektriõhuliini asukoha valikut kui ka tehnilise lahenduse koostamist. REP taotluse lisa 1 on näidatud planeeringuala ja võimalikud trassikoridorid maismaal Harju maakonna Raasiku, Kiili, Rae, Saku valdade territooriumil.

Elering taotleb käesolevaga, et Regionaal- ja Põllumajandusministeerium esitaks Vabariigi Valitsusele ettepaneku riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamiseks (PlanS § 28 lg 1) vastavalt käesolevas kirjas näidatud planeeringualale.

Elering põhjendab esmalt riigi eriplaneeringu menetlemise vajadust ja eesmärgi (I) ning seejärel selgitab riigi eriplaneeringu planeeringuala (II). REP-i taotluses kirjeldatud riigi eriplaneeringuga kavandatava(te) ehitis(t)e otstarve ja seonduva tegevuse kirjeldus ei muutu.

Elering kinnitab, et on planeeringu koostamisest huvitatud isikuna valmis vastavalt PlanS § 4 lg-le 2¹ kandma planeeringu koostamise tellimise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise kulud.

I Riigi eriplaneeringu vajalikkus ja eesmärgid.

REP on vajalik, kuna annab võimaluse ühe planeeringu menetluse raames lahendada Raasiku, Kiili, Rae ja Saku valla ühenduse kavandatava 330 kV võrguga, mis tagab ühenduse tugevdamise kogu trassi pikkuses Kiisa alajaamast Aruküla alajaamani. Uus 330 kV õhuliin on vajalik suurenevate võimsuste ülekandmiseks tulenevalt EstLink 3 ühenduse rajamisest ning võimsusvoogude jaotumiseks N-1 olukorras (olukord, kus üks element või osa on puudu või eemaldatud, N-1 ei saa olla võrdne 0-ga). Selle ülekandevõrgu arendamise põhieesmärk on kavandada elektriühendus, et liinid oleksid võimelised üle kandma kogu EstLink 3 võimsust, mis leevendaks 2035. aasta ja kaugema tuleviku vaates elektri ülekandevõimsuste puudujääki piirkonnas ja vajadusel võimaldaks liita täiendavaid tarbimis- ja tootmisvõimsusi kohalike omavalitsuste ümbruses olevatelt tootmisaladelt ja tarbimiskeskustest. REPi alusel ehitatakse liinid, mis vastavad ka elektrivõrgu arengukava⁴ pikaajalisele 2050. aasta tulevikuvisionile ning see tagaks piirkonna elektriga varustatuse ja võimaldaks saavutada riigi kliimaeesmärgi, võimaldades suuremaid tarbimis- ja tootmisvõimsusi.

EstLink 3 ühenduse vajadus, ajakava ja teenindavate ehitiste kasutamise otstarve.

⁴ Elektriülekandevõrgu arengukava 2024-2033 <https://www.elering.ee/elektriulekandevorgu-arengukava-2024-2033>

Eleringi varustuskindluse aruanne näeb ette nii Eesti-Läti 4 kui ka Estlink 3 ühenduse. Eleringil on seadusest tulenev kohustus arendada riikidevahelisi ülekandevõimsusi. See on oluline ka varustuskindluse tagamise kohustuse täitmiseks tänases avatud energiaturu tingimustes.

Lähtudes riiklikust kliima- ja energiapoliitikast, energiasüsteemide dekarboniseerimisest ning kliimaneutraalsuse saavutamise eesmärgist 2050⁵ aastaks tuleb arvestada energiasüsteemides aset leidvate muudatustega. Peaasjalikult tähendab see üleminekut taastumatutelt energia tootmisallikatelt taastuvatele, ühest konkreetsest tootmiskohast (Ida-Eesti) enamatele tootmiskohtadele (peamiselt tänu tuuleenergeetika arendamisele) üle Eesti. Täiendavalt näeb kliimaeesmärkide täitmine ette elektrienergia tarbimise ja tipukoormuse kasvu⁶. Neist faktoritest tulenevalt on tarvilik uute elektriliinide rajamine.

EstLink 3 projekti indikatiivne ajakava.

Investeeringisotsuseni jõuab Elering eeldatavalt 2027. aastal peale ehitusmaksumuste selgumist, abirahastuse selgumist ning riigipiiriüleste kulude jagamise otsuse tegemist konkurentsiameti poolt. Eelduslikult võiks kogu uus ühendus valmida 2035. aastal, mis on tingitud eelkõige järgmistest faktoritest

- 2035. aasta eesmärk võtab HVDC varade tarnimisel arvesse pikki teostusaegu. HVDC turg on projektidest üle ujutatud ja tarneaeg ulatub vajalike materjalide ja seadmete (sh merekaablid) tellimiseks on HVDC turu suure nõudluse tõttu mitme aastani.
- Uue liini kasutuselevõtt aastal 2035. on seotud teiste Baltikumi võrkudevaheliste ühenduste valmimisega, et saavutada paremini ühendatud energiaturg.
- 2035. aasta kasutuselevõtu eesmärk näeb ette tulevikku suunatud investeeringuid, mis maksimeerivad piirkonna taastuenergia tootmispotentsiaali.

Antud planeeringutaotluse esemeks olevate õhuliinide ja alajaama eeldatav ajakava oleks järgnev:

- 2025 1. kvartal - 2029 1. kvartal. Planeeringumenetlus algatamisest kehtestamiseni. Arvestatud on, et antud planeeringuala hõlmab tiheasustusalasid kus trasside kooskõlastamine ning mõjude hindamine kaasab tuhandeid maaomanikke ning huvigruppe.
- 2029 – 2030
 - Alajaama aluse maa soetamine
 - Maaomanikega isiklike kasutusõiguslepingute sõlmimine õhuliini trassides
 - Põhiprojektide ning hankedokumentide koostamine
 - Alajaama ehitushange
- 2031
 - Alajaama ehituse algus
 - Õhuliinide ehitushanked
- 2032-2033
 - Alajaama ehitus ja kasutuselevõtt
 - Õhuliinide ehitus ja kasutuselevõtt

Peale planeeringu kehtestamist kulub viis aastat planeeringutaotluse esemeks olevate ehitiste ja rajatiste rajamiseks.

⁵ Eesti 2035 <https://valitsus.ee/strateegia-eesi-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia>

⁶

<https://www.elering.ee/sites/default/files/public/elekter/elektris%C3%BCsteem/Eesti%20elektri%C3%BClekandev%C3%B5rgu%20arengukava%202024-2033.pdf> Punkt 1.5.5

Planeeringuga eeldatavasti kaasnevate asjakohaste majanduslike, kultuuriliste, sotsiaalsete ja looduskeskkonnale avalduvate mõjude kirjeldus.

Mõjude hindamisel arvestatakse strateegilise planeerimisdokumendi eesmärgi ja käsitletavat territooriumi ehk võimalikku mõjuala.

Planeeringu koostamiseks teadaolevate vajalike mõju hindamiste valdkonnad ja võimalike uuringute ja analüüside nimekiri koos kirjeldusega.

Järgnevalt on kirjeldatud taotluse objektiks oleva Eleringi ülekandeliini keskkonnaseisundit iseloomustavaid näitajaid olemasoleva ja avalikult kättesaadava andmestiku alusel.

- Mõju hindamise vajadus *:
- Mõju hindamine Natura 2000 võrgustiku aladele;
 - Analüüsida, millised planeeringualal asuvad Natura 2000 alad jäävad võimalikku mõjualas. Läbi viia Natura eelhindamine, vajadusel asjakohane hindamine.
- Mõju kaitstavatele loodusobjektidele;
 - Mõju hindamisel kaitstavatele loodusobjektidele lähtutakse looduskaitseadusest, kaitse-eeskirjadest, kaitsekorralduskavadest, liigi kaitse tegevuskavadest jm asjakohastest dokumentidest, samuti riiklike registrite andmetest.
- Mõju hindamine taimestikule ja vääriselupaikadele;
 - Mõju hindamise käigus hinnatakse taimestikule ja vääriselupaikadele avalduvaid otseseid ja kaudseid mõjusid.
- Mõju hindamine loomastikule;
 - Planeeritava elektriühenduse mõju loomastikule võib avalduda elupaikade kao ning killustamise ja häiringute kaudu.
- Mõju hindamine rohevõrgustikule;
 - Hindamisel võetakse arvesse maastikutüüpide levikut ja sellest tulenevat olemasolevat rohevõrgustiku sidusust ja toimivust trassikoridori piirkonnas.
- Mõju hindamine veekeskkonnale;
 - Vee ja märgalade elektriühenduse planeerimisel hinnatakse selle võimalikku mõju vee ja märgalade seisundile.
- Mõju hindamine inimese tervisele, heaolule ja varale;
 - Mõju hindamisel käsitletakse piirkonna asustust, planeeritavale elektriühendusele lähimaid elamuid ning võimalikku mõju neile, lähtudes võimalikust müra tasemest (ehitusaegne mõju), joogivee kvaliteedist ning elektromagnetvälja tugevusest (kasutusaegne mõju).
- Mõju hindamine jäätmetekkele ja ringmajanduse võimalustele;
 - Analüüsitakse ja hinnatakse mõju jäätmetekkele ja ringmajanduse võimaluste kasutamise seisukohast.
- Mõju hindamine kliimale;
 - KeHJS § 40 lg 4 p 6 kohaselt on KSH ülesanne mh anda hinnang kliimamuutustele. Kuna üksikprojekti mõju kliimale, st pikaajalised temperatuuri- ja sademete mustrid ning muud kliimamuutuste tunnused piirkondlikul või globaalsel tasandil.
- Sotsiaalsete, majanduslike ja kultuuriliste mõjude hindamine.
 - Läbi laiapõhjalise mõjude hindamise käsitletakse võimalikke mõjusid sotsiaalsele, majanduslikule ja kultuurilisele keskkonnale. Mõjude hindamisel arvestatakse strateegilise planeerimisdokumendi eesmärgi ja käsitletavat territooriumi ehk võimalikku mõjuala.

*Tegemist on mõjuvaldkondade esialgse nimekirjaga. Täpne mõju hindamise ja sellega seotud uuringute vajadus, kombineerivatus ja detailsus selgitatakse välja lähteseisukohtade ja sotsiaalsete, kultuuriliste, majanduslike ja looduskeskkonna mõjude hindamise, sh KSH programmi menetluse protsessis.

- Uuringud ja analüüsid **:
 - Sotsiaalmajanduslik analüüs;
 - Analüüsi koostamisel käsitletakse võimalikke mõjusid sotsiaalsele, majanduslikule ja kultuurilisele keskkonnale.
 - Loomastik;
 - Ekspertarvamuse koostamise eesmärgiks on anda sisend elektriühenduste trassialternatiivide võrdlemiseks asukoha eelvaliku etapis. Ekspertarvamus käsitleb maismaal paiknevaid trassialternatiive.
 - Linnustik;
 - Ekspertarvamuse koostamise eesmärgiks on anda ülevaade planeeringu alal esinevatest linnuliikidest, sh kaitsealustest liikidest ning linnustiku jaoks olulistest aladest ning selgitatakse välja neile avalduv mõju.
 - Taimestik;
 - Ekspertarvamus käsitleb vaid maismaal paiknevaid trassialternatiive. Ekspertarvamus käsitleb mõjusid taimkattele, sealhulgas peamiselt metsadele, soodele ja niitudele.
 - Natura 2000 eelhindamine ja vajadusel Natura asjakohane hindamine;
 - Natura hindamise eesmärgiks on anda sisend elektriühenduste trassialternatiivide teostatavuse selgitamiseks ja alternatiivide võrdlemiseks asukoha eelvaliku etapis.
 - Elektromagnetvälja mõju inimestele ning maismaaelustikule;
 - Ekspertarvamus koostada eesmärgiga hinnata üldised elektri- ja magnetväljade (edaspidi EMV) tasemed antud elektriühenduse lähiümbruses. EMV tasemete hinnang lähtudes ohutusest inimesele ja muudele elusolenditele, võttes aluseks inimese võimalikku püsivat viibimist ülekandeliinide lähistel.

** Tegemist on esialgse nimekirjaga, mis põhineb Eleringi kogemusel ja teadmistel. Täpne uuringute ja analüüside vajadus ja detailsus selgitatakse välja lähteseisukohtade ja KSH programmi koostamise ja menetluse protsessis.

Planeeringu koostamise tellimise ja planeerimisseaduses sätestatud mõjude hindamise, sealhulgas selle raames koostatavate uuringute ja analüüside eeldatav eelarve.

Eeldatav maksumus:

- Lähteseisukohtade analüüs, KSH programmi väljatöötamine ja aruande koostamine – 125 000 eurot
- Riigi eriplaneeringu ja asjakohaste mõjude, sh KSH menetlus – 375 000 eurot. Eeldatav uuringute maksumus selgub lähteseisukohtade ja sotsiaalsete, kultuuriliste, majanduslike ja looduskeskkonna mõjude hindamise, sh KSH programmi menetluse protsessis.

Info projekti maksumuse kohta, sh selle rahastamise kohta, vastavalt REP algatamise taotluse määruse Riigi eriplaneeringu algatamise taotlusele esitatavad nõuded § 2 lg 2 p 1. Määrus kehtestatakse planeerimisseaduse § 3 lõike 6 punkti 21 alusel. Kogu EstLink 3 projekti ehituseks, mille osa Kiisa-Järveküla-Aruküla 330 kV liini ja Tallinna ümbruse alajaam on, plaanib Elering kaasata

Euroopa Liidu kaasrahastust CINEA CEF-E fondist⁷. EstLink 3 on Euroopa ühishuvi projektide nimistus projekt 3.6⁸, mis loob eeldused Euroopa Liidu toetuse kaasamiseks.

Lisaks sellele kaasab Elering projekti rahastamiseks ülekoormustasust laekunud raha. Eesti ja Soome börsihinna erinevusest Eleringile ja Soome Fingridile laekuv nõndanimetatud ülekoormustasu on sihtotstarbeline tasu, mis laekub eraldi fondi, mille eesmärk on eelkõige nende samade ülekandevõimsuste suurendamine piiridel ehk ka EstLink 3 projekti rahastamine. Ülekoormustasu kasutamise võimalused paneb paika Euroopa Liidu regulatsioon ning selle kasutamise üle peab järelevalvet Konkurentsiamet.

Ei ole planeeritud, kuid on võimalik, et osa projektiga seotud kuludest kaetakse elektri ülekandetariffist. Riigipiiriüleste ühishuviprojektide tariifi kasutamine lepatakse kokku kulusid kandvate riikide konkurentsiametite riigipiiriüleste kulude jagamise otsusega (CBCA otsus – cross border cost allocation decision) enne kui projektiarendajat taotlevad projekti ehitamiseks raha CINEA CEF-E rahastust. Eesti Konkurentsiameti siianitehtud otsused asuvad siin: <https://www.konkurentsiamet.ee/elekter-gaas-soojus-ja-vesi/uhishuviprojektid>

Elering AS juriidilise isiku majandusvõimekuse andmed on lisatud taotlusele kaasa, vt Lisa 3.

Suur riiklik huvi ehitise asukoha valiku ja toimimise vastu.

PlanS eelnõu (571 SE) seletuskirja⁹ lk 80 kohaselt peab riigi eriplaneeringu koostamise eelduseks olev suur riiklik huvi väljenduma eelkõige riigi strateegilistest dokumentidest ehk arengukavadest, strateegiatest, samuti Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammist jt dokumentidest, kus riik on oma huvi objekti või valdkonna põhiselt väljendanud. Eelnevalt viidatud seletuskirja lk 41 on märgitud, et riiklik huvi on ka mõju või seosed teiste riikidega, seega võib planeeritav riiklikku huvi kandev ehitise olla ühtlasi ka rahvusvahelise huvi objektiks.

PlanS § 27 lg 1 kohaselt on riigi eriplaneeringu eesmärk sellise olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamine, mille asukoha valiku või toimimise vastu on suur riiklik või rahvusvaheline huvi. Riigi eriplaneering koostatakse eelkõige maakonnaülestes huvide väljendamiseks riigikaitse ja julgeoleku, energeetika, gaasi transpordi, jäätmemajanduse ning maavarade kaevandamise valdkonnas või eespool nimetatud huvide väljendamiseks avalikus veekogus ja majandusvööndis.

PlanS eelnõu (571 SE) seletuskirja¹⁰ lk 80 kohaselt peab riigi eriplaneeringu koostamise eelduseks olev suur riiklik huvi väljenduma eelkõige riigi strateegilistest dokumentidest ehk arengukavadest, strateegiatest, samuti Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammist jt dokumentidest, kus riik on oma huvi objekti või valdkonna põhiselt väljendanud. Eelnevalt viidatud seletuskirja lk 41 on märgitud, et riiklik huvi on ka mõju või seosed teiste riikidega, seega võib planeeritav riiklikku huvi kandev ehitise olla ühtlasi ka rahvusvahelise huvi objektiks.

PlanS § 27 lg 2 järgi tuleb riigi eriplaneering koostada riigi territooriumi või selle osa kohta riigimaantee, avaliku raudtee, torujuhtme, mille töörohk on üle 16 baari, sealhulgas gaasitrassi, samuti rahvusvahelise lennujaama, rahvusvahelise sadama, riigikaitse või julgeolekuasutuse ehitise, elektrijaama elektrilise nimivõimsusega alates 150 megavatti, kõrgepingeliini alates pingest 110

⁷ https://cinea.ec.europa.eu/programmes/connecting-europe-facility/energy-infrastructure-connecting-europe-facility-0_en

⁸ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:8343d7e8-8de6-11ee-8aa6-01aa75ed71a1.0007.02/DOC_2&format=PDF

⁹ Planeerimisseadus 571 SE [Eelnõu - Riigikogu](#)

¹⁰ Planeerimisseadus 571 SE [Eelnõu - Riigikogu](#)

kilovolti, ohtlike jäätmete lõpladustuspaiga ning nende toimimiseks vajalike ehitiste püstitamiseks, kui ehitis vastab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimustele.

Riik on enda huvi uute elektriühenduste vastu väljendanud mitmes strateegilises dokumendis:

- Strateegia „Eesti 2035“ tegevuskava^{11[4]} kohaselt kavandatakse kliimaneutraalsele energiatootmisele/-tarbimisele üleminekut toetava ilmastikukindla taristu rajamist ning kliimaneutraalsele energiatootmisele/-tarbimisele ülemineku jaoks vajalike eelduste loomist nii maismaal kui ka merel (nt radarid, võrguühendused, tankimistaristu, laadimistaristu sadamates, tark soojus- ja elektrivõrk, lühi- ja pikaajaline salvestus).
- „Kliimapoliitika põhialused aastani 2050“¹² kohaselt tuleb soodustada kodumaiste taastuvate energiaallikate järk-järgult laiemat kasutuselevõttu lõpptarbimise kõigis sektorites, pidades silmas ühiskonna heaolu kasvu ning vajadust tagada energiajulgeolek ja varustuskindlus.
- „Energiamajanduse arengukava aastani 2030“¹³ ja „Eesti riiklik energia- ja kliimakava aastani 2030“ on seadnud eesmärgiks, et aastaks 2030 peab Eesti taastuvenergia osatähtsus tõusma vähemalt 42%-ni energia summaarsest lõpptarbimisest (50% energia lõpptarbimisest). Seejuures on oluline suuremahuliste liitumisvõimsuste rajamine ja uute 330 kV liinide rajamine.

Ehitise asukoha vastu võib olla suur riiklik huvi ka põhjusel, et üleriigilise tähtsusega avalikud huvid on mh loodusobjektide säilitamine ja energia tootmine.¹⁴ Riiklikul tasandil suuremahulise taristu ehitamisel on suur riiklik huvi asukoha vastu peamiselt tingitud potentsiaalsest mõjust keskkonnale. Energeetika valdkonnas on suur riiklik huvi tagada varustuskindlus. EstLink 3 elektriühenduse rajamine ja elektrivõrgu tugevdamine on otseselt seotud riiklike huvidega energeetika valdkonnas ning neid huve väljendataksegi REPI kaudu.

Riigi eriplaneeringu algatamist ja menetlust põhjendavad muuhulgas järgmised asjaolud:

Esiteks, PlanS eelnõu (571 SE) seletuskirjas (lk 79) on viidatud ühe riigi eriplaneeringu menetluse eesmärgina tagada efektiivsem ja ressursse säästvam planeerimine. Taastuvenergeetika (mille loogiliseks osaks on ka ühendus põhivõrguga) arendamiseks on omakorda suur rahvusvaheline ja avalik huvi, arvestades muuhulgas riigi seatud taastuvenergia tootmise eesmärgi (RKHKo nr 3-17-2013, p 20). Järelikult on kohane kasutada kõiki õiguslikke võimalusi protsessi ökonoomsemaks läbiviimiseks.

Teiseks, Eleringi uuringu andmetel avaldub kõige suurem elektrifitseerimise mõju Tallinna piirkonnale, kus tarbimine ulatub 43%-ni kogu Eesti tiputarbimisest. Tallinn on üks tihedama koormusega piirkondadest, kus tulevikus on ette näha kiiremat koormuste kasvu võrreldes ülejäänud Eestiga. Olemasolev võrk Tallinnas ei ole suuteline üle kandma perspektiivseid võimsuseid (Elektrivõrgu arengukava 2024-2033, peatükk 1.5.7.1). Suurima positiivse efekti annab uus 330 kV alajaam ja uus 330 kV võrk.

Kolmandaks, esineb vajadus viia tootmisvõimsusi idast läände, mis üldiselt suurendab energiajulgeolekut ja energiatõhusust.

II Riigi eriplaneeringu planeeringuala.

¹¹ [Materjalid | Eesti Vabariigi Valitsus](#)

¹² [Kliimapoliitika põhialused aastani 2050 | Keskkonnaministeerium \(envir.ee\)](#)

¹³ [Energiamajanduse arengukava | Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium \(mkm.ee\)](#)

¹⁴ Ikkonen, K. Avalik huvi kui määratlemata õigusmõiste. – Juridica 2005/3, lk 192.

Planeeringuala kaart on esitatud lisa 1. Õhuliini trass Kiisa alajaama, Ülemiste järve piirkonnas uue alajaama ja Aruküla alajaama vahel on planeeritud ühe 330 kV õhuliinina, kuna õhuliini rajamine annab täiendava varustuskindluse võimalike taristurünnete ning rikete korral, õhuliini elektri ülekandevõime on suurem maakaabli omast ning õhuliini ehitusmaksumus on umbes 10 korda madalam. Lisaks võimaldab uue õhuliini koridori rajamine tõsta samadele mastidele olemasolevaid 110 kV õhuliine ning vabastab nende õhuliinide koridorid muuks maakasutuseks.

Planeeringuala asukoht, selle suurus, sh planeeringuala piir ja tehnilised andmed.

Tulevase planeeringuala pindala hõlmab mitut valda ja sellel on oma eripärad, mida tuleb võrgu arendamise seisukohalt arvestada. Liin tuleks ehitada õhuliinina, kuna sama läbilaskevõimsuse juures on õhuliini hind võrreldes kaabelliiniga ca 10 korda soodsam. Seejuures ei saa ehitada kaabelliine üksikute lõikudena õhuliini vahele, vaid need peavad kas algama või lõppema alajaamas¹⁵. 330 kV õhuliini puhul tuleks ette näha ühisriputust 110 kV liiniga, et vähendada kokkuvõttes ülekandeliini trassidega hõivatud maa-ala. Eraldi ehitades tuleks 110 kV ja 330 kV õhuliinidele ette näha eraldi liinitrassid. Uue 330 kV alajaama aluse maatüki suuruseks arvestatakse 550x400m ning olemasolevate 330 kV alajaamade laiendused sõltuvad tehnilisest lahendusest ning on oluliselt väiksema ruumilise mõjuga.

Seoses EstLink 3 merekaabli rajamisega on vaja lääne-ida suunalise ülekandevõrgu tugevdamine ning sellega seoses on vaja luua ümber Tallinna 330 kV ühendus ühendamiseks Kiisa ja Aruküla alajaamad. Sellega seoses tuleb Tallinna võrgupiirkonda rajada täiendav 330 kV alajaam. Uus 330 kV alajaam võib potentsiaalselt paikneda Ülemiste järve piirkonnas, mis tagab varustuskindluse ja liitumisvõimaluse Tallinna piirkonnas. Tallinn on üks tihedama koormusega piirkondadest, kus tulevikus on ette näha kiiremat koormuste kasvu võrreldes ülejäänud Eestiga. Elektritransport ja tehnoloogiate elektrifitseerimine põhjustab täiendava koormuste suurenemise lisaks võimsuste normaalsele kasvule. Tallinna võrk ei ole täna piisav suurenevate võimsuste ülekandmiseks ning seetõttu tuleb rajada piirkonda täiendav 330/110 kV alajaam, mis ühendatakse 330 kV liinidega Kiisa ja Aruküla alajaamadega. Alajaama suunduvad 110 kV liinid selguvad edasiste uuringute käigus. Kahe 200 MVA 330 kV jõutrafodega alajaam ühendatakse uute 330 kV liinidega Kiisa ja Aruküla 330 kV alajaamadega. Uus 330 kV alajaam (Lisa 1, joonis 1), mis asub võimalikult lähedal olemasolevale 110 kV kaablivõrgule. Sellisel juhul võtab uus alajaam suurema osa koormusvoogudest enda peale ning vähendab koormusvooge perspektiivis ülekoormuvatelt suundadelt.

Liinide planeerimisel arvestatavad trassikoridoride laiused:

- Kaks 330 kV elektriõhuliini ühes koridoris – koridori laius kokku 140 m, millest 20 meetrit on nihutamise ruum
- Üks 330 kV elektriõhuliin ühes koridoris – koridori laius kokku 100 m, millest 20 meetrit on nihutamise ruum
- Kolm 330 kV maakaabelliini ühes koridoris – koridori laius kokku 28 m, millest 20 meetrit on nihutamise ruum
- 330 ja 35 kV (110 kV) õhuliin ühes koridoris – koridori laius kokku 120 m, millest 15 meetrit on nihutamise ruum
- Alajaamade ja jaotusseadmete ümber ulatub kaitsevöönd 2 meetri kaugusele piirdeaiast, seinast või nende puudumisel seadmest.

¹⁵ [Pohivorgu elektripaigaldise umberehitamise tehnilised pohimotted.pdf \(elering.ee\)](#)

Haritaval põllumaal kasutatakse metallsõrestik maste, et minimeerida kasutatava maa-ala pindala. Mujal kasutatakse metalltoru või raudbetoon maste. 330 kV õhuliinijuhtme ristlõige on 3x400 mm² ning maksimaalne töötemperatuur 80 °C.

Ehitiste kasutamise otstarve loetelu (Ehitise kasutamise otstarvete loetelu, Määrus kehtestatakse EHS § 50 lõike 7 punkti 1 alusel)*:

22140, Elektrienergia ülekandeliinid, välja arvatud kohalik elektrivalgustus (22240)

Täpsemalt:

22142, 110 kV ja kõrgema pingega õhuliin

22143, Maakaabelliin

22145, 110 kV ja kõrgema pingega trafoalajaam

22149, Muu elektrienergiaülekandeliiniga seotud rajatis

*Tegemist on esialgse nimekirjaga.

PlanS § 27¹ lg 1 võimaldab riigi eriplaneeringu koostamisel loobuda detailse lahenduse koostamisest, kui vajalikud eeldused saavad täidetud ja võimaldavad loobumist. Soovime detailse lahenduse koostamisest loobuda, kui selgub, et asukoha eelvaliku etapis on see võimalik.

Kokkuvõttes palub Elering riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise menetluse võimalikult kiiret algatamist. Oleme valmis Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ja Vabariigi Valitsusega igati koostööd tegema ning vastame küsimustele meeleldi.

Lugupidamisega,

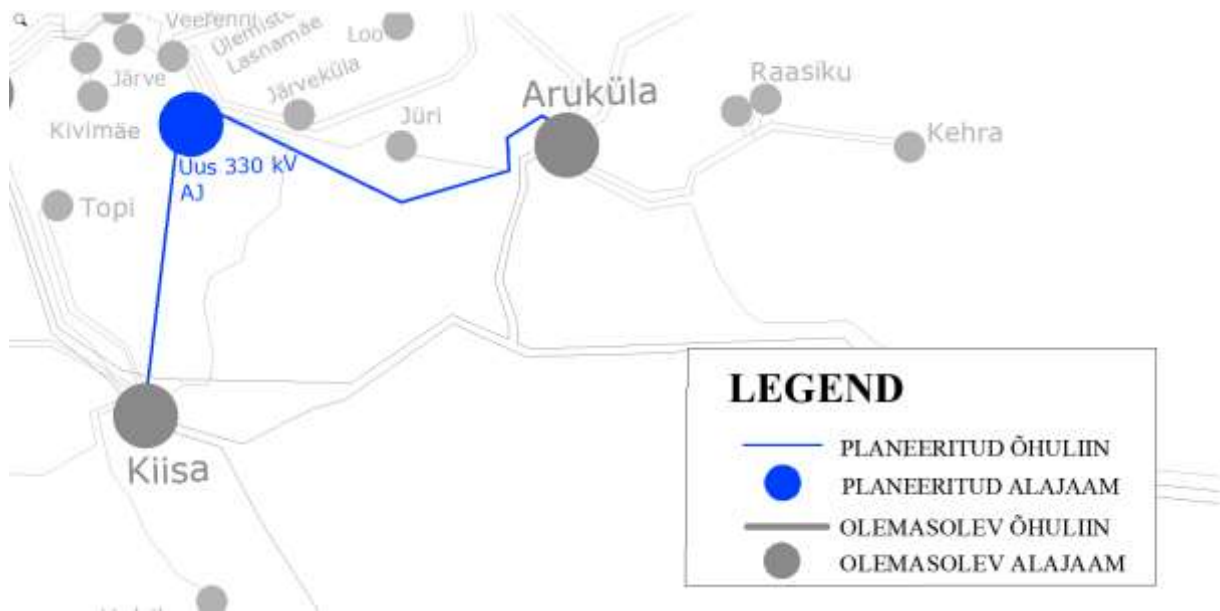
Kalle Kilk

Elering AS juhatuse esimees

/allkirjastatud digitaalselt/

Lisad

Lisa 1. Ühise riigi eriplaneeringu planeeringuala asukoha kaardid.



Joonis 1. Kiisa-Järveküla-Aruküla ringliini võimalik asukoht



Joonis 2. Seoses EstLink 3 rajamisega tuleb tugevdada olemasolevat võrku. Võrgu üldine plaan.

Lisa 2. Selgitustaotlus Saku-Rae-Kiili-Raasiku Vastuskiri Elering

Dokument lisatud taotlusele kaasa.

Lisa 3. Elering AS juriidilise isiku andmed

Dokument lisatud taotlusele kaasa.